

ARC

„Az írás számomra önvallomás” – 75 éves Pálfy Miklós, a Francia Tanszék professzora

Ez a tartalom archív! A cikkben szereplő információk a megjelenés óta megváltozhattak.

Megjelent: 2017.04.01. 06:26

Szerző: **Tóth Marcell**
 Megosztás 0

FRIS

„Egy igazi lovag. Az én lovagom. Egy másik dimenzióban” – írta a ma 75. életévét betöltő Pálfy Miklós egyetemi tanárról az egyik hallgatója, helyesebben talán inkább rajongója. A Francia Tanszék nyugdíjas professzorával az őseiről, a családjáról, a gyermekkoráról, az egyetemen eltöltött évtizedeiről, nyugdíjas éveiről beszélgettünk. Elmesélte, hogy miként próbálta beszervezni a magyar állambiztonság, s hogyan kutatta át lakását a francia elhárítás.

A „boszorkánytól” a vitéz katonatisztig

„Itt ül egy boszorkányleszármazott” – hangzott el a Mindentudás Egyetemének egyik előadásán. Akire az előadó, a könyvtár igazgatója, *Mader Béla* mutatott, nem más volt, mint *Pálfy Miklós*, az SZTE Bölcsészettudományi Kar Francia Tanszékének professzora. Ugyanis az

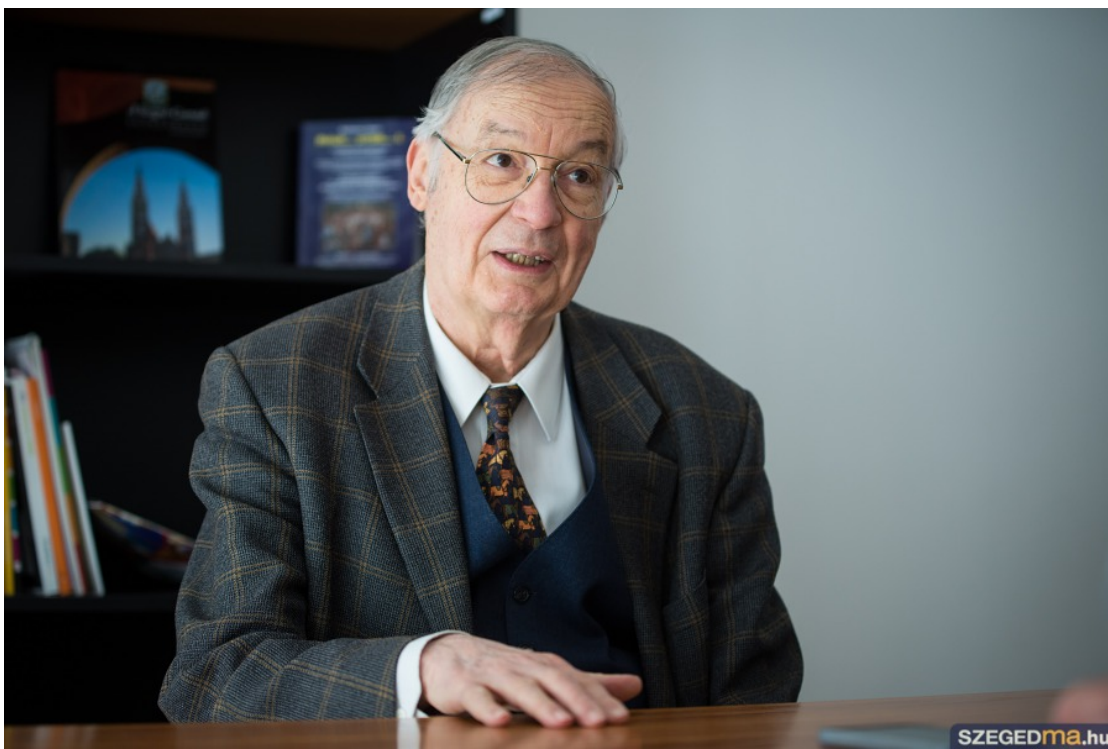
1728-as hírhedt szegedi boszorkányperben megégették *Rózsa Dániel* volt főbíró és kocsisát, *Borbola Ferencet* is, az előbbi Pálffy, az utóbbi Mader őse volt.

Pálffy Miklós (1942. április 1.-)

egyetemi tanár, a JATE Bölcsészettudományi Kar volt dékánhelyettese, a Francia Tanszék korábbi vezetője, az Université de la Sorbonne Nouvelle vendégtanára. Több francia nyelvtudományi munka, középiskolai tankönyv szerzője és szótár szerkesztője. A francia szójelentéstan, lexikográfia és nyelvtörténet mellett középkori irodalmat is tanított. Utolsó szépirodalmi munkája *Róka és rigó* címmel jelent meg 2015-ben.

Pálffy Miklós – hasonlóan Mader Bélához – ma már nyugdíjas, habár vissza-visszajár egyetemére, még mindig tart időnként előadásokat. A sokak által forgatott szótárai mellett irodalmi munkássággal is rendelkezik. Tősgyökeres szegediként nemcsak életéről, hanem őseiről is faggattuk – a Pálffyok szerepet játszottak a város történetében.

Habár négy nagy Pálffy-család ismert – az egyik a dél-alföldi – ő büszkén vallja, hogy ősei domaszéki, zákányszéki, szatymazi paraszti gazdaságok tulajdonosai voltak, s fokozatosan elpolgárosodtak, az első generáció tagjai kovácsmesterként, a leszármazottaik már értelmiségként, jogászként, tanárként, könyvtárosként illeszkedtek be a város életébe. *Pálffy Antal* – akinek gazdaságát *Herman Ottó* is megcsodálta – a mai Domaszék kapitányaként működött. *Pálffy Dániel* az Antibolsevista Comité tagja volt 1919-ben, később az Ipartestületek Országos Szövetségének elnöke, felsőházi tag. A Pálfyk közül többen is zsidó feleséget választottak maguknak, mert nemzeti liberálisként hittek abban, hogy a magyarság értékes részei az izraeliták. Két rokona polgármesterségig vitte, nagyanyjának nagybátyja, *Pálffy József* 1934 és 1944 között töltötte be a tisztséget, majd őt követte fia, *Pálffy György*, aki 1944 októberében 11 napig volt a város vezetője a szovjetek bevonulását követően, de mivel a kiszáradással szimpatizált, lemondatták, s helyére a szociáldemokrata *Valentiny Ágoston*, majd a kommunista *Dénes Leó* került. Pálffy Györgyöt végül kitelepítették, mert *Rajk László* belügyminiszternél tiltakozott 1947-ben a kékcédulás választásokon lezajlott csalások miatt. A kommunisták nem felejtettek, előbb államosították a Margit (ma Gutenberg) utcai lakását, végül kitelepítették Ebésre, Hajdú-Bihar megyébe.

A jó ÁVO-s legendája

Az egyetemi tanár édesapja, *Pálfy Gyula* hadiárvaaként a Ludovika Akadémiát végezte el, századosként szolgált a II. világháborúban, beosztottjai is igazolták, hogy emberséges parancsnok volt, de végül leszerelték a honvédségtől, s Szatymazon, a gyümölcsátvevő telepen lett munkás.

A szatymazi családi ház teraszán ültek 1951 nyarán, amikor berontott egy raj ÁVH-s. Így emlékezett vissza az eseményekre az akkor kilencéves Pálfy Miklós: „Maga a Pálfy Gyula” – kérdezte a parancsnokuk. „Igen, de...” „Kuss, visszajövünk magáért. Emberek, előbb Pálfy Györgyöt visszük!” – vágott a szavába az ÁVH-s, s elment. A volt katonatiszt kerékpárra ugrott, majd Zsombón bújt el néhány napig egy ismerősénél, az államvédelmisek pedig dolgvégezetlenül tértek vissza este laktanyájukba.

„Édesapám utólag elmesélte, hogy az ÁVH-s az ő katonája volt a doni fronton, s így akarta figyelmeztetni”

– mondta az egyetemi tanár, aki szerint igaz az, hogy egy diktatúrában is vannak jó emberek.

Édesapja álmát valósította meg

„Idegen nyelvet beszélni olyan virtusnak tűnt előttem” – fogalmazott. Anyai ágon mindenki beszélt németül svábként, ő is megtanulta. Nagymamájával a *Grimm* testvérek meséit németül, édesanyjával a *Pinokkiót* olaszul olvasta. Az egyetemen a francia és orosz nyelvet sajátította el, *Rimbaud* és *Verlaine* kötetei mellett *Csehovot*, *Turgenyevet* és Gorkijt is megszerette.

A családban azonban nem ő volt az első, aki franciául kívánt megtanulni. „Mielőtt a frontra küldték édesapámat, előléptették századosná, de ezzel kútba esett egy álma. Azt ígérték neki, hogy ha visszatér a frontról, akkor elküldik a franciaországi Pau katonai akadémiájára, a Pireneusok előterébe. Ő pedig szorgalmasan tanult franciául, beszerzett minden nyelvkönyvet, szótárat. Furcsa történet valóban, mert ez Franciaország veresége után két évvel volt” – így Pálfy Miklós.

Először a természettudományok, majd a kémia érdekelte, de egy nagyhatású tanára, *Moldovai Kálmánné* akkori igazgatóhelyettes a humán tárgyak felé fordította érdeklődését. „A felvételi előtt végül eldöntötték a szüleim, hogy legyen a francia. Azonban nem akarták, hogy e mellé a magyar szakot válasszam.

Édesanyám az oroszot ajánlotta: hadd lássák, hogy mi mennyire kibékültünk az új politikai rendszerrel” ez azonban naiv elképzelés volt.

„Tisztelt Pálfy Elvtárs! Sajnálattal kell közölnöm Önnel, hogy fiát nem áll módunkban továbbtanulásra javasolnunk, mert Ön az előző rendszerben hivatásos katonatiszt volt” – írta *Bánfalvi József*, a Radnóti-gimnázium igazgatója. A következő évben, 1961-ben azonban végül felvették egy másik kizárt diákkal együtt, akinek az volt a „bűne”, hogy Pannónhalmán, a bencéseknél érettségizett.

„Nem panaszkodom, mert kifejezetten jól jártam azzal, hogy osztályidegennek minősítettek. Így ismerkedhettem össze a jelenlegi feleségemmel, akivel csoporttársak lettünk” – mesélte mosolyogva.

A francia egyetemi tanár távolságtartó

Az egyetem után óraadóként, majd főállásban tanított a Radnóti-gimnáziumban, 1975-ben szerzett doktori fokozatot. 1980-ban kandidátusit. „Azért mérsékelten lettem franciabarát, bár nagyon sokat köszönhetek nekik, mint vendégtanár. Azonban furcsa, hogy hat év után is magázódtunk az azonos korú kollégákkal. Az olaszoknál más! Ungheresi! S sorolják Garibaldi magyar tábornokait!” – vélekedett a professzor.

A hűvös fogadtatást azonban annak tudta be, hogy első látogatása idején még zajlott a hidegháború, ellenséges államnak számított Magyarország. 1985-től 1988-ig családjával élt Párizsban, majd néhány évvel később már egymagában.

„Mikor hazamentünk nyáron, akkor ősszel mindig azzal fogadott a házmester: Monsieur Pálffy, bizonyosan észreveszi, hogy jártak itt a DGSE (a belső elhárítás) emberei. Azt válaszoltam: ne kérjen elnézést helyettük, ha akarnak, jöjjenek!”

– mesélte a professzor. Hozzátette, nem kell haragudni a franciákra, kevesen tudnak rólunk, mert messzebb vannak tőlünk, mint az osztrákok, a németek, vagy az olaszok.

„Soha nem szabad megijedni!”

Azonban más állambiztonsági szolgálat is érdeklődött iránta, mert szerették volna, ha aláír egy szerződést: „Ha én megtudom, hogy a Magyar Népköztársaság ellen ádáz összeesküvés zajlik, akkor haladéktalanul...” Először a szerződés kifejezést javította ki tollal nyilatkozatra, majd a Magyar Népköztársaságot Magyarországra, s végül megjegyezte, igazából alá sem kellene ezt írnia.

„Az egyik főelvtárs meg is fenyegetett: nem fél, hogy nem engedjük ki? Nem, mert Önök nagy tömegeből merítenek, pont az én személyem nem biztos, hogy kell. S különben is, akkor nem megyek ki” – mondta, majd annyit tett hozzá: „soha nem szabad megijedni semmitől!”

Azonban nem ítél el senkit, valaki a természete miatt ijedt meg, más a családi rossz tapasztalatok miatt írt alá, az igazi felelősök a tartótisztek és irányítók voltak.

Az az igazán jó, ha kreatívak lehetünk

Az írás számára önvallomás.

„Dicséretes, ha jól tudjuk a szakmánkat, ügyesen javítunk autót, gyógyítunk betegeket orvosként, de az az igazán jó, amikor kreatívak is vagyunk. Mi mást tehetnék, minthogy néha csattogtatom a fényképezőgépet, vagy püfölöm a billentyűket?”

– tette fel a költői kérdést. Az első szakmájából kikacsintó munkája az 1970-es évek végén született meg, *Krúdy Gyula* írásairól készített olvasmánynaplót. Először csak cetlikre írta fel gondolatait, majd ezek szép lassan egymásba fonódtak.

„Barátaim, s főleg a feleségeik győztek meg arról, hogy ezekkel valamit kezdeni kellene” – emlékezett vissza. Állítják írásairól, hogy női irodalom, azaz nőknek szólnak, ő ezt nem is cáfolja. Emlékképeit, álmait folytatta tovább, vetette papírra, s apránként gyűjtögette az újabb töredékeket. Megtalálta műfaját a lyrics essay-t, amit a két világháború között itthon beszélynek neveztek: „Valamikor a '90-es években nőtt be a fejem lágya. S akkor úgy döntöttem, önkritikával, amit lehet, kihozok belőlük!”

„Most rendezem gondolataimat. Először is eldöntöm, hogy megérdemli-e a gondolat szót. Helyükre kerülnek kérdések és válaszok, értékelek dolgokat, melyeket nem vettem észre” – fogalmazott. Nyugdíjba vonulása óta kutatja a meséket *Benedek Elektől* a Grimm fivérekig, Csehov műveinek szimbolikájával foglalkozik, amelyek a modern színházi feldolgozásokban már elvesznek. Nem szeretne „beszűkülni”. Búcsúzóul jegyezte meg: holnap már közelebb lesz a 80-hoz, mint a 70-hez. Ehhez azonban hozzátehetjük: az álmairól, terveiről sem mond le.

Szegedma Hírportál
kb. egy éve

A születésnapját ünneplő professzor még azért is hálás, hogy 1960-ban osztályidegennek minősítették.
 KLIKK: <http://szegedma.hu/?p=711919>

SZEGEDMA.HU
„Az írás számomra önvallomás” – ma 75 éves Pálfy Miklós, ...
 „Egy igazi lovag. Az én lovagom. Egy másik dimenzióban” – írta a ma 75. ...

👍 25
💬 Hozzászólók
➦ 7

Kommentek

0 hozzászólás

Rendezés: Legújabb ↕

Hozzászólás írása...

 Facebook Hozzászólások modul

HASONLÓ TÉMÁK: #SZTE #FRANCIAORSZÁG #BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR #SZTE BTK
 #SZTE BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR #PÁLFY MIKLÓS #FRANCIA TANSZÉK

OLVASTA MÁR?

◀ **Balog: egyik egyetem sem állhat a törvények fölött**

KÖVETKEZŐ

Felelős lehetett Szent Gellért a saját mártírhalála miatt + FOTÓK ▶

EZ IS ÉRDEKELHETI